

مقدمه :

۱. تعریف و تقسیم :

فعل کلمه ای است که بر وقوع کار یا پدیدار شدن حالتی در زمان گذشته یا حال یا آینده دلالت کند. واقع شدن کار مانند **صَرَبَ** (= زد)، **يَضْرِبُ** (= دارد می زند یا خواهد زد)، **إِضْرِب** (= بزن)، و پدیدار شدن حالت مانند: **حَسُنَ** (= نیکو شد)، **يَحْسُنُ** (= نیکو می شود)، **أَحْسَنُ** (= نیکو شو).

فعل بر سه قسم است: ماضی، مضارع، امر. فعل ماضی فعلی است که بر وقوع کار یا حالتی در زمان گذشته دلالت کند؛ مانند: **صَرَبَ** و **حَسُنَ**، فعل مضارع فعلی است که بر وقوع کار یا حالتی در زمان حال یا آینده دلالت کند؛ مانند: **يَضْرِبُ** و **يَحْسُنُ**، و فعل امر فعلی است که بر طلب ایجاد کار یا حالتی دلالت نماید؛ مانند: **إِضْرِبْ** و **أَحْسِنُ**.

۲. اصل فعل (مصدر) :

فعل از مصدر [= محل صدور] گرفته می شود و مصدر کلمه ای است که تنها بر وقوع کار یا حالتی دلالت کند؛ مانند: **خُرُوج** (= خارج شدن)، **حُسْن** (= نیکو شدن). علامت مصدر این است که در آخر ترجمه ی فارسی آن **تَن** یا **دَن** آورده شود مشروط بر اینکه اگر «ن» را برداشتیم، تبدیل به فعل ماضی شود؛ بنا بر این کلماتی مانند **عُنُق** (= گردن)، و **خاضِع** (= فروتن) مصدر نیستند.

آنچه مستقیماً از مصدر گرفته می شود تنها فعل ماضی است و اما مضارع و امر چنین نیستند بلکه مضارع از ماضی گرفته می شود و امر از مضارع :

مصدر ← ماضی ← مضارع ← امر.